

გზიგოლ ზხეულიშვილი
(გაზღანქეშვილი)

1820 - 1877

სუმრობა - კოლექციონერი
თბილისის კარტინაში.

მოქმედება წარმოსდგება ტფილისში.

მოქმედნი პირნი: ზაქარია, თომა და ოსეფა.

სახილველი წარმოადგენს მეიდანს ტეატრის წინ.

გამოსვლა პირველი.

ზაქარია და თომა.

ზაქარია.

იცი ახალ ცისკარში რა ამბები ჰსწერია?

თომა.

ბახუსის ერთგულთ ყმათა ემატებათ ჩინება.

ზაქარია.

გარწმუნებ, რომ ეგ უფრო ადვილ დასაჯერია,
ვიდრე რასაც ანბობენ ბაზრის ჩათუქესნები. – ამბობენ
ოსეფაო ვილაც ნაცნობს ჰსწვევია;

იქ თავის ჩვეულებრივ კარგად ჩაულლევია;
მოჰყოლია, მითომა პირველად საქართველო
იმის მამა-პაპისგან იყოს განათლებული;
მითომ იტალიიდგან ყველა კარგი სამღვდელო
იმათ გადმოეყვანოსთ და აქ დაედოთ რჯული.
ლაპარაკში რალაზეც მერმე გაანჩხლებულა,
როცა შინ მოდენილა, გზაზედ გაციებულა
და ანთება მოსვლია. ეხლა თურმე კაცს ძლივს
ჰსცნობს.

ხვნემის, როტამს და შფოთამს, და რალასაც შიშსა
ჰგრძნობს.

თომა.

იცე ახლა ჩუჴნ რა ვქნათ? მოდი ჩაიცვი ტყავი,
თავპირი მოიმურე, გაიკეთე ზედ რქები,
ფრჩხილები გამოიშვი, ყელს მოიბი ეჴვნები,
ამ სახით მიდი და მას მძიმედ დაუკარ თავი,
რომ უთუოთ ეგონოს თავის სულთა-მხუთავი.
ეგები ამით მაინც ცოტა დასტყუო ფული,
ათასში ერთხელ მაინც ვახსენოთ მისი სული.

გამოსვლა მეორე.

(სახილველი წარმოადგენს ოსეფას სახლსა, სადაც იგი
წევს კრავატზედ ავადმყოფი, და თავისთვის ლაპარაკობს.)

ოსეფა.

ამდენის ხნის კაცი ვარ, ჩემს ყურს არა სმენია,
რომ ყურძენი ოდესმე გამხდარ იყოს ავათა;
აგრეთვე მე ჩემს დღეში ცხვირს სისხლი არ მდენია;
ჰსჩანს, რომ მე და ნუნუა ვდგავართ ნათესავათა:
მაღალი ვით აქლემი, მტკიცედ ვიდექ, ვით ბურჯი;
ნეტა საით რა მეცა, რათ გავხდი ასე ლურჯი?
იანვრის აქეთ არის ველარა ვძრამ ჴელფეხსა,
ამ სენმა რამდენს ალაგს მომაცდინა ქელეხსა!
მშრალ შორუას მაჭმევენ, ზედაც მასხამენ წყალსა,
რა თქმა უნდა ესენი გამომილევენ ძალსა.
ამომეხლანდა ყელი, პირში აღარ მაქუს გემო,
ვაჲ ჩემო კახურო, ვაჲ არტალავ ჩემო!..
სრულიად დამეკარგა მადა და მშკდი ძილი,
ამისთანა სიცოცხლეს ბევრითა ჰსჯობს სიკვდილი!
მახსოვს, ბევრჯელ ჯიხვებით მისვამს შესანდობარი,

მგლოვრებს ჩემის ყურებით დავინწყებიათ მკვდარი..
რაც რომ საქართველოში ღვინო შეიქმნა ძვირი,
ბევრჯელ უცნობსა მკვდარსაც ცხარის ცრემლითა
ვჰსტირი,

მაგრამ მისი პატრონნი – მითომ ვერა მხედამენ –
კვლავებრივ პატიჟობას მე ველარ მიბედამენ. –
ან ეხლანდელი მკვდარი ვით ნახავს სასუფეველს:
იმის შესანდობრითა ვერ ისველებს კაცი ყელს!
წაგვიხდა საქართველო, განჰქრნენ კეთილნი დღენი,
ამ სიძვირემ დაბადა ჩემს გვამში ესე სენი.
სრულიად დამეკარგა მადა და მშუდი ძილი,
ამისთანას სიცოცხლეს ბევრით ჰსჯობს სიკუდილი! –

გამოსვლა მესამე.

(ამ დროს შემოვა ოსეფას სახლში ზაქარია სულთამხუთავად
ჩაცმული, ჯელში უჭირამს ჩანგლები, ცელი და დავთარი.)

სულთამხუთავი.

ყურს ესმა შენი ნატვრა და კიდევ გიახელი;
რასაიქ, ჩემო ოსეფ, მაჯა რათა გაქუს ცხელი?

ოსეფა

(შიშით შინჯამს.)

მე თქუჴნ არ მინატვრიხარ, არც გიცნობ ვინ
ბძანდები.

უკაცრაოდ არავარ, რატომ არ დაბძანდები...
ესე, ორიოთ დღია ჩამომივიდა ყელი,
ბიჭი გამიგზავნია, აგერ ექიმსაც ველი. –

სულთამხუთავი.

ამაოდ ნუ ჰსწუხდები... ჰსჯობს მოიხმე მოძღვარი,
ეზიარე, გეენდე, გლახაკთ დაუკალ ცხვარი...

ოსეფა

(გაოცებით.)

რა ღროს განდობა არის, ჯერ სად არის დიდ მარხვა;
ნეტა ვინ დაგიბარა, ვის სურდა შენი ნახვა.
მაგ საამო ამბისთვის ნუთუ ელი საჩუქარს... –
შენისთანა ოხუნჯებს უჩუჴნებენ თითით კარს. –

სულთამხუთავი

(ამოოხვრით.)

ჩემო ოსეფ, სამძიმო მაღევს ვალდებულება,
არასოდეს ჩემს მუხლებს არა აქუს მოსვენება...
უდროვოთ მივადგები საბრალოს შეწუხებულს
და რა შევალ, უეცრად შეუყენებ ჟრიამულს...
მე ვარ სულთა მხუთავი, მიხეილი სახელად;
შენიც მოსულა ჟამი – სულის ამოსახდელად.

ოსეფა (დაღრეჯით.)

ვაჲ საბრალო თავო! შენს მადლს, ეგ რა მითხარი...
მაგ თქმით ხომ ცოცხალს კაცსა საფლავი მომითხარი.
ჩემის ადრე სიკუდილით შენ რა მოგემატება;
მეკი სახლი, ცოლ-შკლი სრულად გამიოხრდება...
ათას მეტს დაგინიშნამ ჩემზედ მოხუცებულთა,
ბრმებსა, კუტებს და დამბლებს, რომელთაც თავი

ჰსძულთა...

ჯერ იმათი მალირსე კიდევ შესანდობარი,
და ამ ხუთის წლის შემდეგ – ეს სულიც მიიბარი.

სულთამხუთავი.

შენ ხომ ექიმისაგან არა გაქუს ღვინის ნება?

ოსეფა (მოკატუნებით.)

ჩემის სულის გულისთვის ჩავყლაპ როგორც იქნება;
ან რას მანყენს მე ღვინო, თუ რომ ვადა მექმნება.

სულთამხუთავი.

არა, შვლო, მაგისი მე სულ არა მაქუს ნება,
ან ხუთის წლის სიცოცხლით რაღა მოგემატება?
ხედამ, რომ დღე-დღეზედ კაცს ცხოვრება უჭირდება.
ღვინო, პური, ხორაგი ცეცხლის ფასათა ჰხდება...
ქალებს კი ნულარ იტყვი... ქვეყნად ცოდო
მრავლდება;
იმათ წამოსასხმლებზედ ქმრებს სარჩო უწყალდება...

ოსეფა.

მართალს ბძანებ, მაგრამა, ამ ხუთ წელიწადზედა,
ვჰფიცამ, ჩემს ცოლს ლეჩაქიც არ დავხურო
თავზედა...
მხოლოდ ვემსახურები მე ჩემს მუცელს და ჩემს
სულს,
ამაზედ არას დავზოგ, თუ რამ მაბადია ფულს.
ეკკლესიებშიც ვივლი, ხშირად ავანთებ სამთლებს.
ხანდისხან სადილათაც დავპატიჟებ ბერებს-
მღვდლებს.

სულთამხუთავი.

მაგას კარგათა ბძანებ, მაგრამ არ შეიძლება
არცარა ბედის შეცვლა, არც ვადის გაგრძელება.
ამისთვის გირჩევ, ეხლავ, თუ ჴელად გქონდეს ფული,
ანუ გემარხოს სადმე, ან გქონდეს გაცემული,
დაურიგე გლახაკთა, ეკლესიებს შესწირე,
აგრეთვე ქვრივთ და ობოლთ უწყალობე რამ მცირე. –
ვისთვისაც რას იმეტებ, ეხლავ მე ჩამაბარე –
სამოთხეში შესვლაზეც მევე წინ გამიმძღვარე.

ოსეფა.

თუ მხოლოდ მაგ იმედით მაჩქარებ წამგზავრებას,
გარწმუნებ, რომ ამაოდ შეჰსდგომიხარ ოცნებას.
დახე ამ სახლს მორთულსა, დახედე უცხოს მებელს,
რომელსღა აქუს თჳს ფერი?... ანკი ემგზავსება
ძველს?..

ჩემო წმინდა მამაო, ხედამ ჩემს სიღარიბეს? [...]¹ ახ-
ალუხიც, ჴელი მოუსვი ჯიბეს...

ქვრივ ოხრები და მღვდლები გამომრჩებიან მე რას:
ეგ სულ ერთია, რომა წინილა სთხოვდეს ძერას.

სულთამხუთავი.

მაშ გეტყობა, რო მხოლოდ ცოდვითა ხარ მდიდარი.
შენს ყოველს მოქმედებას მეტყვის ესე დავთარი.(ხსნის
დავთარსა და კითხულობს)

ოსეფა ოჩოპინტრე, ხანით სამოცის წლისა,
ავ მუცელა, ავ ხორცა და მტერი ქვრივებისა...

ოსეფა

(პირიდგან სიტყვას ართმევს.)

ნუთუ ეგ ცოდოები – ყველა ჩემზედ ჰსწერია!
ნუ ირწმუნებ, შენს მადლსა, ან რა დასაჯერია:
მე ჩემს დღეში ქვრივებზედ თვალი არა მქერია...
იქნება კი ხანდისხან ჩადრს ქვეშ შემიცქერია...
ეგ ან მე არ ვიქნები, ან შეცთომით მოსვლიათ
და წერაში სხვის ცოდო ჩემზედ გადმოუთვლიათ.

სულთამხუთავი.

ვინც ბედის წიგნს უარ ჰყოფს და ეჭვს შეიტანს
მაზედ,

ის წინათვე ხიდს იდებს ჯოჯოხეთისა გზაზედ.
მაგრამ ცოტა კიდევა იხმარე მოთმინება,
აქ ჯავრობა, უარი და უმეტეს გინება –
არა თუ ჰკურნენ ცოდოთ, არამედ ნაგწყმედს

სრულად,

და რაც გკითხო, პასუხებს მომიგებდე გულგრილად.

–“

(კითხულობს დავთარს.)

ერთხელ ოსეფა იყო დიდი პეტრეს ქალაქსა,
და იქაურს ამბავებს მოუთხრობდა დალაქსა.
ბევრი რამ უთხრა ავი – ნაუხდინა სახელი,
ასე, რომ იქ მოარულთ მრავალთ აიღეს ჴელი.

ოსეფა.

ეგ ჭორები ტყუილად მომიგონეს აქაურთ,

რომელთაც თითქმის კაცის თვით თვალში ჩინიცა
შურთ...

სულთამხუთავი.

მამ განა შენ არ გითქომს, რომ მთელი პეტერბურგი
მოიარე და ერთი თონე ვერ ჰპოვე ნამლად?

ოსეფა (მოკატუნებით.)

მართალია, ეგ მე ვჰსთქვ, მაგრამ მაშინ მე ზურგი,
ვგონებ ჰაერისაგან, მანუხებდა საძაგლად. –

სულთამხუთავი.

მაგისტანა მიზეზი როგორ შეინყნარება,
მაგრამ ყური დამიგდე, თუ რომ არ გეზარება.(აგრ-
ძელებს დავთრის კითხვასა.)„ერთხელ ოსეფა მეტად შეუდგა
სულის გზასა;

დღეში სამჯერ სიონის ჩაუვლიდა ქუჩასა,
და ღუთის მშობელს თვალს ცრემლით მეტად
ევედრებოდა,

იმის განძრახულებას აბა ვინ მიხვდებოდა. –

მაგრამ იქ მჯდომთ მკერვლებმა შეატყეს, რომ ხატის
ნინ

შენირული ფულები ხშირად იკარგებოდა...

ოსეფა (წელს აფარებს დავთარსა.)

ეგ რა წასაკითხია... კარგი მამაშულობას;

ბევრი მართლად იფიქრებს ამისთანა ხუმრობას. –

სულთამხუთავი.

გეუბნები, ამ წიგნში არ იქნება სიცრუე;
თუ მოსმენა არა გსურს, შენ ყური მოიყრუე. – (აგრძელებს
კუალად კითხვას.)„რა მკერვლის შეგირდებმა ყოველი ესე ნახ-
ეს

მათ ეშმაკობა რაღაც მსწრაფლ გულში განიძრახეს.

რა შორით მომავალი ოსეფა დაინახეს,
შავი ფული ჩაყარეს გაცხელებულ უთოში,
და რა კარგად გახურდა, ხატ წინ დააგდეს გროში.
ოსეფა ჩვეულებრივ დიდის ლალადებითა
მიახლოვდა ლუთის მშობელს, ხვეწნით, ამბორებითა. –
შემდეგ მან გროშისაკენ ჩუმათ გადაჰყო ჴელი,
და საშინლათ შეჰყვირა, რა დახვდა ისე ცხელი!
აქ ნვრილ ბიჭებს კასკასი ნაჰსქდათ საშინელია,
და ამ ხალხში ოსეფა გაძვრა, ვითა მელია.“ –

ოსეფა

(ძალა დატანებითის ღიმლით.)

ჭემმარიტად, მამაო, მეტად უხარის გულსა,
რომ ვხედამ აქაურ ხალხს ეგრე მოხერხებულსა...
ერთს უბრალო საქმიდგან მსწრაფლ ასეთ რამ
დაჰბადვენ,
რომელიც სიზმარშიაც არ წარმოგვიდგება ჩვენ!

სულთამხუთავი.

ვხედამ, ოსეფ, რომ ცდილობ განაქარწყლო ეგ
ცოდოც,
მაგრამ ხედამ, ამ დროში უფულოდ არ მოდის დოც.
ამ ცოდოების მქნელი არ უნდა იყოს ძვირი;
როგორც წელან გითხარი, ქისას მოუშვი პირი;
მხოლოდ ამ პირობითა მოგცემ ხუთის წლის ვადას,
იარე ქელეხებში, ნურც ძილს იკლებ ნურც მადას.

ოსეფა.

(უსიამოვნებით ჰყოფს ბალიშის ქუჭუმ ჴელსა, იღებს იქიდგან

ქისას და აძლევს სულთამხუთავს.)

შენმა მადლმა, მამაო, ეს არს უკანასკნელი

მძიმის შრომით და სისხლით ოფლით მოპოებული.

ინებეთ განუწილეთ, ვისაც იცნობდეთ ღირსად,

მეც დავთრიდგან მომშალეთ, ნუ გამხდი მტრის
გულისად. –

სულთამხუთავი.

ართმევს ქისას და ჯიბეში იდებს.

დარწმუნებული იყავ, რომ უპირველეს ადგილს
სამოთხეში დაგიჭერ. ახლა მიე თავი ძილს.

ხვალამდისინ სრულებით სიცხესაც გამოგილევ, მაგრამ ორი-
ოთ კვრას უწყლოდ ღვინოს ნუ დალევ. –(თავს უკრამს და გა-
დის.)

ოსეფა (თავისთვის.)

ღმერთო, თუმც გაქვს ყოველი რიგზედ დაწესებული,

მაგრამ ესკი ძნელია – ყოვლგან ფული და ფული.

აბა ვინ იფიქრებდა, რომ შენი მოციქული

იქნებოდა ჩვენებრივ ქრთამისა მოყვარული!...

ალექსანდრე გარსევანოვი
(გარსევანიშვილი)

ცოლები ღაკარტო

კომედია ორს მოქმედებად.

მოქმედი პირნი:

ხეჩატურ აკოფიჩ მეფულოვი, ჩინოვნიკი.

რემსიმე ლალოვნა, ცოლი ამისი.

იაგორ პეტროვიჩი ოქროევი, ვაჭარი.

კეკელა სტეფანოვნა, ცოლი ამისი.

ბაინდურ გასპარიჩ გულვარდოვი, ვაჭარი ბიძა რემსიმესი და
კეკელასი.

ივან ივანიჩი წუნნიევი, კაპიტანი არმიისა, ნათლია გულავარ-
დოვის შვილისა.

იმერელი ხოსია, ბიჭი მეფულოვისა.

ვარდუა, (ვარდისახარ) გოგო ოქროევისა.

მოქმედება პირველი

სცენა წარმოადგენს დიდს ოთახსა ორკარიანსა და ორ-
ფანჯრიანსა, არის მორთული კარგის მებელითა და სურათებ-
ითა.

გამოსვლა პირველი.

რემსიმე მეფულოვისა და კეკელა ოქროვეისა (ორივე
მორთულები: რემსიმე რუსულად, შლიაპითა და კეკელა ქარ-
თულად, შემოდინ კაბინეტიდამ და დასხდებიან სკამებზედ).

რემსიმე. რაღას ველით კეკელო, ბევრი ფიქრი აღარ
უნდა? რაკი ჩავიცვით, ნავიდეთ კიდევცა.

კეკელა. რას ამოვ რემსიმეჯან! განა კარგი იქნება, რომ
ნავიდეთ? აბა, იფიქრე, რას იტყვიან ჩვენზედა? ნუ წავალთ,
გეთაყვა; დაგვცინებენ, მასხარათ აგვიგდებენ.

რემსიმე. (წითლდება და გული მოზდის). არა დაო,
ნავიდეთ, უთუოდ ნავიდეთ. ჩვენ დაუმტკიცოთ ჩვენ ქრმებ-
სა, რომ ჩვენ იმათა ვსჯობივართ, ძალიან დაშორებითა; რომ
იმათ აბიდა მოგვცეს, დაკარგეს სირცხვილიცა, ნამუსიცა და
ყველაფერი. ნამეტნავად ჩემი ქმარი სულ წახდა და მოითხ-
არა. აგერ ორმოც და თორმეტი წლისა არის და ახლა დაიწყო
ფრანტობა და შარლატნობა; ნავა მთელი დღე და ღამე, საცა-
ლა დაეთრევა და მე მარტოკას დამაგდებს ხოლმე. დამაცადოს,
თუ მეც არ გადაუხადო ეს ჩემი ბიაბრუობა. იქნება ეგონოს,
რომ მე ვერავის ვიცნობდე! ამ ათის წლის წინათ, მე თაიგული
ვიყავი ერთის დიდი ღენერლისა. რას იტყვი, კეკე? ხუმრობა
არ არის ღენერალთან კურკურ-ჩურჩული! ყველანი ბალებსა
და სადილებს მიკეთებდნენ! ჩემს ბერახუა ქმარსა გონია, ჩემის

შერთვით, ვითომ ბევრი დავალება მიყო. არა, დაო, თუ ეხლა ჩვენ ქრმებს დაუთმეთ, სულ დავილუპებით. მაშ, მოდი და ისეე ძიას რჩევას დავადგეთ.

კეკელა. აგრე უყოთ. ჩვენც სამაგიერო გადაუხადოთ ჩვენს ქრმებსა. (ხალხისკენ). თქვენი ჭირიმეთ! ვის გაუგონია, რომ ქმარმა ცოლს ორ დღეობით თავი დაანებოს და შინ არ მიიხედოს. ვა, რას გვიშვრებიან ის უნამუსოები, ხედამთ?

რემსიმე. იქნება საცაა მოვიდნენ, ბარემ ნავიდეთ, რალა! წიგნები დაწერილები გვაქვს, მივცეთ მოსამსახურეებს და ნავიდეთ; უთუოთ ნავიდეთ, გენაცვა კეკეჯან!

კეკელა. ამ ჩვენმა წასვლამ, ჭკუაში, ხომ არ ჩააგდოს ჩვენი ქრმები, მაშინ რალა ვქნათ, ხომ ყველანი დაგვცინებენ.

რემსიმე. ამყოლს დამყოლი უნდა, ქალო! ამ წამლით მოვარჩინთ ჩვენ, გარყვნილს, ქრმებსა. (ზარსა რეკამს). ბიჭო! ბიჭო! ხოსიავ! შენ ეი!

კეკელა. მეტი ღონე არ არის. (იღებს ზარსა და მეორე მხარესაკენ რეკამს). გოგო! ვარდო! ჩქარა, შე, პირქუშო.

გამოსვლა მეორე.

იგინივე. (შემოცვივიან ერთის კარიდამ),

ხოსია და ვარდისახარ:

ხოსია. ქვე რავას მიბძანებ, ბატონო?

ვარდუა. ქალბატონო, რა გნებამს, შენი ჭირიმე? ფაიტონი მზათ გახლამს.

რემსიმე. ბიჭო, ხოსია! შენი ბატონი, რომ მობძანდეს, აი, ეს წიგნი მიეცი (აძლევს დაბეჭდილს წიგნსა). გესმის, თუ არა?

ხოსია. კი ბატონო. რავაც მოვა, ხელში მივცემ. (გამოართმევს წიგნსა და ჯიბეში იღებს).

კეკელა. (ვარდუას). გოგო! თუ შენი ბატონი მოეთრას, ეს წიგნი მიაოხრე, გესმის! (აძლევს წიგნსა).

ვარდუა. მოვა თუ არა, წინ მივაგებებ, ქალბატონო.

ხოსია. ქვე რა უთხრა აღას, რომ მკითხოს, სით წვეიდა ჩემი რემსიმეო?

რემსიმე. უთხარ თუ, მე არა ვიცირა.

ვარდუა. მე რალა უთხრა ბატონსა, რომ მკითხოს?

კეკელა. უთხარ თუ, მე არ ვიცი, სად წავიდა თქო.

ხოსია. ქალბატონებო, ქვე როდის მობძანდებით, როდის მოგელოდეთ?

რემსიმე. მე არ ვიცი. (კეკელას მიუბრუნდება). წავიდეთ რალა! მე ისე გაჯავრებული ვარ ჩემს ბერახუა ქმარზედა, რომ აღარც კი მინდა თვალით დავინახო.

ხოსია. (კეკელას და რემსიმეს). ბიძიასთან ხომ არ მიბძანდებით ქალბატონებო?

კეკელა და რემსიმე. არა! ჩვენც არ ვიცით, სად მივდივართ. გულიდამ ნალველი უნდა გადავიყაროთ; შევექცეთ სასიამოვნო საზოგადოებაში და ისევ მოვიდეთ. (აიღებენ ზონ-

ტიკებსა და ორივენი გავლენ).

გამოსვლა მესამე.

ხოსია და ვარდუა. (ორივენი უყურებენ იმათ, რომ მიდ-
იან. მერმე გადის ვარდუაცა; რჩება ხოსია მარტო).

ხოსია. (ლაპარაკობს თავისთვის). რავა გადირიენ ბა-
ტონი და ქალბატონი, რავას შვრებიან! ერთი აღმა დადის, მეო-
რე დაღმა. შე ნუ მოუკვდე ჩემ თავს, ხოსიკი! ასთე თუ იზმენ
მერეც, მთლა დაღუპენ სახლს. მარა, ანი რა გიჭირს! ჩემთვის
ისი სჯობს, არავინ იყოს სახლში. (იციინის). ხა, ხა, ხას მე დამრ-
ჩა ბურთი და მოედანი. კაის ვჭამ და კაის ქე ვსვამ და ვარდუ-
ასაც გვერდს მოვისვამ. აგერ ისიც ქე მოდის. (მივა კარებთან,
ამ დროს შემოვა ვარდუა).

ვარდუა. (ხოსიას). ნავიდნენ, მაგრამ, ვინ იცის, სად
ნავიდნენ, ახლა მარტოკაობა მამკლავს; ვაი ჩემი ბრალიცა.

ხოსია. (ჩუმად ეპარება ვარდუას). იმე! რავას ამოვ ვარ-
დუავ, შენ, რომ ჩემთან იყო, განა კი მიეწყენ? აპა, შემოიხედე,
რავარი ყოჩალი ბიჭი ვარ? (გადაისვამს უღვაშზედ ხელსა).

ვარდუა. თვალი შენც დაგიდგება და შენ ყოჩალობასა-
ცა; გამეცალე იქით, შე, იმერლუკავ; (ხელსა კრამს). ქალბატო-
ნი შინ არა მყავს, მე რა გამამხიარულებს.

ხოსია. ვარდო! კაცების ქეიფი ღვინოა და ქალებსაცა
აქეთ გასამხიარულებელი ნამალი..... იცი, თუ არა?

ვარდუა. რა ნამალია?

ხოსია. (იციინის). მე ქე ვიცი, შენ ქმარი გინდა; ქმარი

ისტე მოგალხენს, სულ დაგავინყებს ჯავრსა და ნალველსა.

ვარდუა. მე რომ ჩემ ქალბატონს უყურებ, ცოლქრმობაში სასიამოვნო არა მექმნებარა.

ხოსია. რავას უნობ შენ! მე მისთან მარგალიტებს ქე გითხრობ, რომ მაშინვე დეინერო ჩემზედ ჯვარი. აბა ერთი ყავა მოადულე, ქეც დავლიოთ და ქეც ვიმუსაიფოთ.

ვარდუა. (იცინის). ხა, ხა, ხა! შე წყეულო, ისე უნინდე-ლივით მიპირობ. ხა, ხა, ხა, ვერ მოგართვი, მატყუებ, მომწონხ-არო, მაგრამ, კიდევ მამატყუებ.

ხოსია. ღმერთმა მე მამატყუოს, თუ მე შენ გილალატო. (მისწვდება საკოცნელად). მთლად გადამრია შენმა სილამაზე-მა, ისთე, რავარც ბაბუა შენი ბებია შენმა ხორამზემა. (მიხე-დავს ვარდუას და მღერობს). შენ ვარდი ხარ, მე ბულბული, ვოხრობით ამამდის სული; ვარდო! მიილე ჩემი გული, და ეს ოხერი თეთრი ფული. (გადაუგდება პარკსა). თითები გაქვს, შუშა, შუშა, ხელები სულ დაშუშხული; ყელ-გული, ასეთი თეთრი, როგორც, რომ ზღვის თართის ლორი.

ვარდუა. აი, შე ეშმაკო იმერელო! სად ისწავლე ეგ სიმ-ღერა და ლაქლაქი?

ხოსია. ზოგი ბატონისგან ქე ვისწავლე, ზოგი ქალბა-ტონისაგან. იტყვიან: „ცხენი ცხენთან დააბიო, ან ზნეს იცვლის, ან ფერსაო“. (მიიწევს ვარდუასკენ). მე და შენ ჯვარი ქე ვიფ-სკვნათ, მაისის დამლევს. გესმის! არავის უთხრა, თვარა..... გიზამ ნაქნარს!

ვარდუა. (გამოიქცევა აქეთკენ). არა! არა. შე, ფხუკი-ანო იმერელო. ჩემი ქალბატონი სულ იმას მეუბნება: კაცები

მუხანათები არიანო!

ხოსია. ბაბუა ქე არ წამინყდება, რომ ყველა კაცი მუხანათი არ არის; ზოგია და ზოგი არა. (ვარდუას). თქვენ კი ქალები, ისეთები ხართ, რომ ბატკანი ქე დეიკვლის თქვენის ხელითა. თქვენც კი იცით, ერთის თვალით სიცილი და მეორეთი ტირილი და ორი ხელით ერთი საზამთროს დაჭერა.

ვარდუა. ქალები კაცებისაგან ვსწავლობთ მუხანათობასა, იცი თუ არა? შე, ღვიტიკავ!

ხოსია. ვინ გეხვეწებათ ისწავლეთო?

ვარდუა. თქვენ, კაცები, რალათ ეშმაკობთ?

ხოსია. (მიუახლოვდება ვარდუას). თქვენ რითი იცით?

ვარდუა. (მოეცლება ხოსიას და ფანჯარასთან მივა). როგორ, რითი ვიცით? აი თვალთა ჩანს, რომ შენ ეშმაკობ; მეთამაშები და ეშმაკივით შემამღრაჭინებ. (ვარდუა იცქირება ფანჯარაში). აგერ შენი ბატონი მოდის ხოსიკო! იმასა კითხე ამ გვარი რამეები; შენსავით პლუტია და არამზადა. (ვარდუა გადის).

გამოსვლა მეოთხე.

ხოსია. (სდგას მარტო, ამ დროს მეფულოვი შემოდის და იძახის). ბიჭო! შენ ეი, ხოსია! ჩემი ცოლი შინ არის, თუ არა?

ხოსია. შინ არ გახლამთ, შენი ჭიიმე. მობძანდით ბატონო!

მეფულოვი. (წყნარად მივა სკამთან; ხელში უჭირავს პალტო და კაკარდიანი ქუდი). მადლობა ღმერთსა, რომ შინ
288

არ არის, მანამ ის მოვა, ჩემის თავის გასამართლებელს პასუხს მოვამზადებ.

ხოსია. მადლობა ღმერთსა, ბატონო, რომ შინ მობძანდი!

მეფულოვი. დაჩუმდი შე, ვირგლავ. (ფიქრობს). რავექნა, სად უნდა იყოს ჩემი ცოლი; იქნება სძინავს? ძილი და შექცევა ძალიან უყვარს; მეტი რა საქმე აქვს. თუ სხვაგან არ არის, უთუოთ შინ იქნება. ნავალ, გავალვიძებ. (ადგება წასასვლელად).

ხოსია. ქალბატონს არა სძინამს.

მეფულოვი. მაშ, თავის დას კეკელასთან იქნება?

ხოსია. არა, ბატონო, იქ არ გახლამთ.

მეფულოვი. მაშ სად არის? თავის ბიძასთან იქნება?

ხოსია. (ამოიოხრებს). არც იქ გახლავს.

მეფულოვი. (საჩქაროთ). მაშ სად არის? შე, წუნკო!

ხოსია. (ძრიელ ამოიოხრებს). არ ვიცი, სად არის.

მეფულოვი. დილით ხომ არსად წავიდა?

ხოსია. დიახ, წევიდა.

მეფულოვი. სად წავიდა? ვისთან წავიდა?

ხოსია. არ ვიცი. მგონი, ისა და კეკელა ერთად წევიდნენ.

მეფულოვი. ხოსია! ნაღვლობდა შენი ქალბატონი ჩემთვის თუ არა?

ხოსია. არა! სულაც არაფერს ნაღვლობდა.

მეფულოვი. ბიჭო! ჩემი ცოლი რომ მიდიოდა, არა დაგაბარა რა ჩემთანა? ან არ გითხრა, როდის მოვალო?

ხოსია. არა ბატონო! რომ მიდიოდა, ქალბატონმა მამცა, აი ეს წიგნი. (აძლევს წიგნსა). სხვა არაფერი!

მეფულოვი. (გამოართმევს წიგნსა და ფიქრობს). ცოლისაგან წიგნი! რაო! ეს რა ამბავია ჩემ თავსა? (გახსნის და კითხულობს)...„უფალო ჩინოვნიკო, ხეჩატურ აკოფიჩ! ჩემის მხრით ძალიან სისულელე იქნებოდა, რომ საყვედური რამე მამენერა შენთვის. გათავებული საქმეა! შენმა ცუდმა ყოფაქცევამა დამიმტკიცა მე, რომ შენ შემოძულე მე, თუმცა მე ვცდილობდი შენს სიამოვნებასა და შენთან, ყოველს მინუტს, დატკბობასა. ეჰ! მე, უბედურმა, რაღა უნდა გავაგრძელო და თავი მოვიკლა ნაღვლითა. მეტი ღონე აღარა მაქვს რა, ამაზედ მეტი, რომ შენ უნდა მოგბაძო ქცევაში და გავფანტო ჩემი ჯავრი და მწუხარება ქვეყანაში ქეიფის წევითა და სიამოვნებითა. მე მგონია, ჩემო ქმარო, ამაზედ თქვენც მოხარული შეიქმნებით და ისიამოვნებთ ჩემის უგზო-უკვლო სიარულითა!“ (საშინლად ჩაფიქრდება). რაო? რა? რასა მწერს? ვაიმე! ავირიე! მიშველეთ! (თავისთვის ბარემ დავასრულო ნაკითხვა. კითხულობს). „ჩემო ქმარო! უთუოთ გაიმება ჩემი ამ გვარი, ტკბილი სიცოცხლე ნუთის სოფელში; თითონ თქვენა ხართ ჩემი მიზეზი. ვითმინე, ვითმინე შენი ცუდი ქცევა და აი! მეც შენს კვალზედ მივდივარ! მშვიდობით! გამხიარულდით და დარწმუნდით, რომ მე საყვედურს აღარას მოქცემ; რაც გინდა, ისა ჰქენი. ბედმა მამცა სასიამოვნო ნაცნობები და იმათში ერთი ახალგაზდა კაპიტან-

იცა“. „შენი რემსიმე“. (მერმე კიდევ ჩაფიქრდება ღრმად). რაო! რემსიმეს უშოვნია მეგობარი? კაპიტანი? ჰო! რა ცეცხლია, დავინვი! მიშველეთ! თუ ეს ცეცხლი ეხლავე არ ჩავაქრე, დავინვი; უთუოთ დავინვი. ეხლავ წავალ და რემსიმეს ბიძას შევჩივლებ; მოვძებნი მთელს ქალაქშია, მანამ გაიგებდნენ ამ ამბავსა. ეი, ბიჭო, ხოსია!

ხოსია. (მორბის ტირილით). ვაიმე, ბატონო უჰუ, უჰუ, უჰუ! რას მიბრძანებთ, შენი ჭიიმე?

მეფულოვი. ჩქარა, ახალი ტანისამოსი უნდა ჩავიცვა! (თავის თავს ელაპარაკება). იქნება, ეს ამბავი მართალი არ იყოს?..... იქნება, რემსიმეს სხვანაირად ჩააგონეს და დამაბეზღეს?.... იქნება..... მომიტანე ჩავიცვა, ჩქარა!.. ჩქარა!

ხოსია. ეხლავ, ბატონო, ეხლავ. (თან ტირის). უჰუ, უჰუ, უჰუ!

მეფულოვი. შე, ნუნკის შვილო! შენ რაღა გატირებს?

ხოსია. მე, წინილასშვილი არ გახლავარ, ბატონო. ჭუმბურიძე გახლავარ, შენი ჭიიმე.

მეფულოვი. მე რას გეუბნები, შენ რას გადასცემ.

ხოსია. მე არავის ვცემ ბატონო! შენთვის ვტირი და ჩემის თავისათვის.

მეფულოვი. ჩემთვის რასა ტირი? შე, ბრიყვო, მურტალო იმერელო! (დადის ჩქარა ჩქარა და აფურთხებს). დამაცადე ვილაც კაპიტანი ხარ, გიჩვენებ შენს სეირსა!

ხოსია. ბატონო! რავა არ ვტირი, მე, უბედური! მინდო-

და შემერთო ვარდუა, მარამ დავიშალე, ვხედამ, რომ ცოლთან ვერა თავსდებით და მე რალა ცოლი შევიერთო ანი.

მეფულოვი. ეს, ქოფაკისშვილი იმერელი, მართალს ამოხს. (თავის წინ). ოჰ, ღმერთო! რა ამბავია ქვეყანაზედა. მწერს: „კაპიტანი გავიცანო. გასქდი გულო! დადექ თვალეზო! ეს რა მეყურება! ეს ხუმრობა აღარ არის! (ხალხისკენ). მე სულ გადავირიე! (ხოსიას). ბიჭო! აგერ მოდის იაგორ პეტროვიჩიცა ვითამ იმასაც რამეები მოაქვს ცოლისათვისა; ის კი არ იცის, თუ იმის ცოლი კაპიტანს უზის გვერდზედა, ხოსია! მომიტანე ტანისამოსი. ჩქარა! (გადის და ხოსიაც უკან მიზდევს).

გამოსვლა მეხუთე.

ვარდუა გამოვა და ფანჯარაში დაინყებს ცქერას და ოქროვეიც იქ მივა და დადგება გაშტერებული ფანჯარის გარედამ.

ვარდუა. აი, ჩემი ბატონიც მოვიდა და რალაც მოაქვს თანა. უთუოთ ქალბატონისათვის ფეშქაშია. (შემოდის ოქროვეი და ხელში უჭირამს ორი ყუთი, მიდის თავის ცოლის ოთახში).

ვარდუა. მშვიდობა თქვენი მობძანება, ბატონო! სად გივლიათ?

ოქროვეი. (ხელს აუქნევს). ჩუ! რა შენი საქმეა! მე მინდა ჩემი ცოლი გავაკვიროვო..... არ მამელოდა მე?

ვარდუა. სად მიხვალ ბატონო?

ოქროვეი. (ნელნელა მიიპარება ოთახში). სუ! დაიცა; დაჩუმდი.

ვარდუა. ქალბატონი შინ არ..... არი!

ოქროვეი. ჩუ! ჩუ! ვარდო! იქნება იმან მაპატოს? (გადის).

გამოსვლა მეექვსე.

მარტო ვარდუა გოგო.

ვარდუა. (იცინის ხალხისკენ). ხა, ხა, ხა! რა დაუკარგამს ამ საცოდავსა? (კარებისაკენ იშვერს ხელსა). რას ეძებს? ნათქვამია: „რაც თხამ თრიმლს უყო, ის თრიმლმა თხასაო, ამისთანას, ასე უნდა, ხა, ხა, ხა! ახლა მიჰყევ უკანა. ბატონო! გაგიფრინდა მტრედი.

გამოსვლა მეშვიდე.

ვარდუა დგას და მერმე შემოვა **ოქროვეიცა.**

ოქროვეი. (გაჯავრებული შემოდის). გოგო ვარდუა!

ვარდუა. რას მიბძანებ, შენი ჭიიმე?

ოქროვეი. ჭირი შეგეყაროს და კვნესა! სად არის ჩემი ცოლი?

ვარდუა. (ხალხისკენ) დახედეთ ამ პაყარნსა, რას ამბობს! სასიკვდილო ეს არის და მე მკლავს. (ბატონს). არ ვიცი, შენი ჭირიმე.

ოქროვეი. უთუოთ მეფულოვიანთ რემსიმესთან იქნება. ნავალ იმათსა, კეკელა იქ უფრო ველარას მეტყვის. (მიაქვს თანვე პატარა ყუთები).

ვარდუა. ქალბატონი იქ არ არის; წავიდა სხვაგან ფაიტონით.

ოქროვეი. როგორ თუ ფაიტონით წავიდა! სად წავიდა? მარტო წავიდა, თუ წაყვა ვისმე?

ვარდუა. რემსიმეს წაყვა; არ ვიცი, სად წავიდნენ!

ოქროვეი. რომ მიდიოდა, რა სთქვა, როდის მოვალო?

ვარდუა. ასე სთქვა: ნულარ მელი, აღარ მოვალო.

ოქროვეი. მართლა ამოხ, თუ ტყუი?

ვარდუა. ღმერთმანი ბატონო, არ გატყუებ, რომ მიდიოდა, აი ეს წიგნი მამცა, ბატონს მიეცით. (გამოართმევს წიგნსა და ფიქრობს: ცოლისაგან წიგნი ცუდი ნიშანია. (ვარდუა გადის).

გამოსვლა მერვე.

მარტო ოქროვეი.

ოქროვეი. (სდგას მარტო და კითხულობს ცოლის წიგნსა, უცებ შესდგება და ამოხს). რა! რაო! როგორა! კე... კე... ლო ჯან! რა მოგვლია? სად წასულხარ? მოდი ჩემთანვე, სად მიხვალ, შენი ჭირიმე? ახ, ღმერთო! რა მამდის! თვალები მიჭრიალებს, ხელები მიკანკალებს..... პირში სული მიგუბდება, ფეხები ველარ დამაქვს.... ოჰ, ოჰ! რაზედ მამკალი, მინასთან რათ გამასწორე! რათ შემარცხვინე შე, ავო დედაკაცო! მიშველეთ! მიშველეთ! (დაეცემა სკამზედ, გული შემოეყრება და კარში გაიყვანენ. ფარდა დაეშვება).

მოქმედება მეორე

გამოსვლა პირველი.

სცენა წარმოადგენს იმავე ოთახსა. მეფულოვი ზის მარტო და ოქროევი შემოდის იმასთან და ხელში უჭირამს ცოლის წიგნი.

ოქროევი. ხეჩატურ აკოფიჩი! ჩემი ცოლი ხომ არ გინახამს?

მეფულოვი. (ინმენდს ხელსახოცით პირსა). დამაცა.... დამაცა.... ერთი მინუტი დამასვენე.... რაო? რაო?

ოქროევი. (აჩქარებით). მე გეკითხები: ჩემი ცოლი ხომ არ გინახამს?

მეფულოვი. მეე! არაა... არ მინახამს. (წამოხტება სკამიდან). შენ, ხომ არ გინახამს ჩემი ცოლი?

ოქროევი. რა ვიცი მე შენი ცოლი სად არის! აბა ეს წიგნი ნახე. (აძლევს წიგნსა). ერთი გამაგებინე, რასა მწერს ჩემი ცოლი?

მეფულოვი. აბა ვნახო, მიჩვენე. (კითხულობს თავის წინ და ამბობს). ოჰო, შენც მოგსვლია დღეობა! მამილოცამს! (იცინის ტირილის ხმაზედ). ახ, ახ, ახა, ახა! (ამ წიგნს მისცემს და თავის ცოლის წიგნს ამოიღებს ჯიბიდან და აძლევს ოქროევს). აბა, ეს ჩემის ცოლის წიგნი წაიკითხე. ერთის სიტყვით, მოუკლავარ ჩემ ცოლსა, რაღა!

ოქროევი. მაინცა და მაინც ვიტყვი: ეს ჩემი ბედისაგან მომდის... ყველა იღბალი ყოფილა!

მეფულოვი. ეს რა უბედურება დაგვემართა?

ოქროვეი. მგონი ჩვენი ბრალი უნდა იყოს. წავიდეთ, ცოლები მოვნახოთ მაგრამ... მაგარი ეს არის: კაპიტნის ბრძოლა ჩვენ არ შეგვიძლიან. ეს სულ შენი ბრალია, ხეჩატურ აკოფიჩ! სადღაც დამათრევედი მეცა და ჩემ ცოლსაცა: „ეს გავიცნოთ, ის გავიცნოთ“. აი, უცხო კაცების გაცნობამა, ესე გვიყო! დაგვლუპა და დაგვანელა! წავიდეთ, მოვნახოთ. (გადიან ორივენი). ღმერთო შენ გვიშველე! (ორივენი ამას ბუტბუტებენ. ამ დროსვე შემოდის გულვარდოვი).

გამოსვლა მეორე.

იგინივე და გულვარდოვი.

მეფულოვი. ხათაში ჩავარდით მეცა და ოქროვეიცა!

გულვარდოვი. მე თქვენთან მოვსულვარ, თქვენ კი სხვაგან გარბიხართ? ეს რა ოინია! ეს რა ამბავია!

მეფულოვი. (დაუდგამს სკამსა). დაბძანდით, ბაინდურ გასპარიჩ! ჩვენ შენთან მოვდიოდით.

გულვარდოვი. მაშ სადილათ თქვენთანა ვარ, რალა! (მეფულოვს ჰკითხამს). რასაიქს შენი ლამაზი [ცოლი] რემსიმე? ღმერთმანი კარგი ცოლი გაქვს; ბევრი კაცი უჭირამს იმაზედ თვალი, სად არის?

მეფულოვი. (აირევა ფიქრში). რე... რე... რემსიმე. მე არ ვი...ვი...ცი, სად არიი...ის!

ოქროვეი (ხალხისკენ). ახლა არის ჩვენი ჭაპანწყვეტა. ახლა რალა ვქნათ?

გულვარდოვი. რას ამოვ, ცოლი არ იცი სადა გყავს? ეს ინჩხაბარეს.¹³⁵ ტერვოლორმია!¹³⁶ იქნება შავთვალა რემსიმე სძინავს? (მერმე ჰკითხამს ოქროევს). შენი წერწეტა კეკელა სადღაა? კიდევ ისე ნაზი ვინმეა, თუ არა?

ოქროევი. (სულ გადირევა, არ იცის, რა უნდა ქნას). კე... კელო არ ვიიიცი, სად არ...ის?

გულვარდოვი. ოჰო! არც შენ იცი ბატონჯან, შენი ცოლი რა კუთხეში ზის შენთვისა? მატყუებთ შინა გაქვთ თქვენი ცოლები: მიჩვენეთ, რას მალამთ, მზეთუნახავები ხომ არ არიან? შემოიტანეთ ჩემთანა.

ოქროევი. ბაინდურ გასპარიჩ! ჩვენი ცოლები შინ არ არიან, ჩვენც არ ვიცით, სად გაგვეპარნენ: სად წავიდნენ.

გულვარდოვი. ეს რა ამბავია, რა მესმის! ჩორტიონნაიტ. (გაჯავრდება და აფურთხებს). ეს რასა გავს? სწორე გითხრამ ეს ჩემი სირცხვილია. პროსტო სკანდალ! ტერალორმია!¹³⁷ მართლა მითხარით, რა უყავით თქვენი ცოლები, სად დადეთ?

მეფულოვი. არ ვიცი ბატონჯან! ცოლები დაკვარგეთ, გვიშველეთ რამე, პოჟოლუისტა, რადი ხრისტა; აგრემც სუფს-კარაპეტი¹³⁸ შეგენევა.

გულვარდოვი. თუ ეს ამბავი ქალაქში გაიგეს, კარში თავი აღარ გამოგვეყოფა, თითით საჩვენებელი გავხდებით, პატოსან სახლში აღარსად შეგვიშვებენ. იცით, თუ არა? ტერალორმია! ეს რა მოვიდა ჩვენ თავზედა? ერთი, რომ წასულიყო, კიდევ მაღლი ღმერთსა, მაგრამ ორივე ჩემი დისწულები

135 [სომხ.] – ეს რა ამბავია.

136 [სომხ.] – უფალო, შეგვიწყალებ.

137 [სომხ.] – უფალო, შეგვიწყალებ.

138 [სომხ.] – წმინდა კარაპეტი.

დაკარგულან. ახ, ბოჟ მაი! ერთი სწორეთ მითხარით, ისინი სტყუიან, თუ თქვენ შვრებით ოინები?

მეფულოვი. მე ვტყუი, მაგრამ დღესვე ვიპოვნი ცოლსა. ემ საათში მოვძებნი იმ შერვენებულს კაპიტანსა. მე ვაცნობებ იმას თავსა!

გულვარდოვი. ვა! რას იძახი კაპიტანი, ვინ კაპიტანია?

მეფულოვი. დასწყევლოს ღმერთმა! რემსიმე მწერს ისა და კეკელა მამიდასთან წასულან, იქიღამ კაპიტანთან. ნეტავი მე, რაღა.

გულვარდოვი. მართალია, მე ის კაპიტანი ვიცნობ, იმას ეძახიან: ივან ივანიჩ ნუნნიევ.

მეფულოვი. ვინაა? ნუნნიევი! მაშ დავღუპულვართ.

ოქროვეი. სადა სდგას ნუნნიევი. მე უთუოთ უნდა ვნახო ისა.

გულვარდოვი. გოსპოდინ ნუნნიევ დგას არაქელაანთ პეპკას სახლში, ვანქის ქუჩაში.

ოქროვეი. მაშ მშვიდობით, ორთავეს ვიპოვნი! (გარბის ოთახიღამ).

გამოსვლა მესამე.

გულვარდოვი და მეფულოვი.

გულვარდოვი. (იციინის). უყურეთ! ის ისეთი ყოჩაღი ვინმეა, რაღა, მეტი აღარ შეიძლება, უთუოთ წაართმევს ცოლსა! (თავის წინ). აბა, ახლაა თამაშა! (მეფულოვს). შენ რაღას

დაგიშვია ეგ ცხვირი, ბებერო პლუტო! შენ კი არ მონახამ შენ ცოლსა?

მეფულოვი. მე ვერ დავიძვრი აქედამ, მეშინიან წუნნიევისა.... მამკლამს.

გულვარდოვი. (ხალხს). ერთი ნახეთ, რა გულადი ვინმეა! ცოლის წამოყვანისა ეშინიან, ფუ, შენს კაცობას! (აფურთხებს). შე ბეჰაია! შე ორყაბაზო! შე, შე, ბებერო პლუტო! შე.... შე.... შენაა! (აფურთხებს). მაშ რათ შეირთე რემსიმე, შე, თმათეთრო ყმანვილო, თუ ვერ მოუვლიდი.

მეფულოვი. მე მეგონა რემსიმე თავისთავს მოუვლის მეთქი, რადგან ოცდა თერთმეტის წლის ქალი იყო და ჯიელობის წრეს გასული იყო.

გულვარდოვი. მაშ, რას აპირობ ახლა?

მეფულოვი. არ ვიცი, რა ვქნა! გული მიკანკალებს, ფეხები მამკვეთა.

გულვარდოვი. მაშ რაღა! მტყუანი ვინმე ხარ, რომ აგრე იტანჯები.

მეფულოვი. ვტყუი, მაგრამ იმ კაპიტნისა მეშინიან. რა ვქნა?

გულვარდოვი. ნუ გეშინიან, თავი იმართლე.

ხოსია. (უცებ შემოვარდება). ბატონო! ქალბატონმა ჩაიარა ფაიტონითა.

მეფულოვი. საით ნავიდა?

გულვარდოვი. არიქა! მარტო მიდის, ჩქარა ქენ რალა!

მეფულოვი. (აიღებს ქუდსა და გარბის). ახლა კი მოვე-
ნევი და მოვიყვან. (ყვირის). იზვოშჩიკ!¹³⁹ ფაეტონ! დროშკი!
(სოსიაც თან გაზდევს).

გამოსვლა მეოთხე.

გულვარდოვი მარტო ზის, უკრავს ტაშსა და იცინის.

გულვარდოვი. ხა, ხა, ხა! ყოჩაღ! ბარაქალა! ხეჩატურ
აკოფირ! რა მარდი ვინმე ხარ! დეე ირბინონ ჩემა სიძეებმა. ხა,
ხა, ხა! მე ვასწავლი ფესაებსა,¹⁴⁰ როგორც უნდა ცოლთან ცხ-
ოვრება. ხა, ხა, ხა! (ნაიქცევა სკამზე სიცილით). ბიჭო, ხოსია!
წყალი დამალევინე.

ხოსია. (მორბის) მიირთვი ბატონო წყალი (და გადის).

გულვარდოვი. (ხალხისაკენ). ისინი, რომ კაპიტანს დაინ-
ახვენ, ღმერთის მადლმა, ჭკვა აღარც ერთს აღარ შერჩება,
რალა!

ხოსია. (სიხარულით შემოვარდება). ბეტონო! აწი ქე
მობძანდნენ ქალბატონები და მოიყვანეს ერთი ჯიელი კაპი-
ტანი და იმალებიან ოთახში, არავინა გვნახოსო.

გულვარდოვი. ბიჭო! აქ დაუძახე ქალებსა. ჩემი სიძეე-
ბი, რომ მოვიდნენ, მაშინვე შემატყობინე გესმის!

ხოსია. დიახ შენი ჭიიმე. (კარებში გაიძახის). მობძან-
დით ქალბატონებო! (გადის).

139 [რუს.] – მეეტლე.

140 [სომხ.] – სიძეებსა.

გამოსვლა მეხუთე.

მარტო გულვარდოვი დადის და ლაპარაკობს ნელნელა, თან სწევს პაპიროზსა: რა ახმახი სიძეები მაქვს! მაგრამ მე უჩვენებ, თუ ცოლებს როგორ მოექცნენ. ტერასტუაც!¹⁴¹ (შლის ხელებს). დამაცადეთ თქვე შარლატნებო, თქვე ნუნკებო, თუ რა გიყოთ! ამას უეჭველად ვქნამ, ან იმათ ერთი რამე ემეს უზამ. (ამ დროს შემოდიან რემსიმე და კეკელა და თან მოჰყავთ ხელჩაკიდებული ნუნნიევი მორთული მუნდირით და ეპოლეტებითა. მუზიკა იკვრის).

ნუნნიევი (მხიარულად შემოჰყავს ორივე ქალები ხელჩაკიდებული). გამარჯობა უფალო ბაინდურ გასპარიჩ!

გულვარდოვი. (წამოხტება სკამიდან და ჰკოცნის დისწულებსა). მობძანდით, დაბძანდით! ახლა ქალებო, უფალი კაპიტანთან, როგორი დრო გაატარეთ?

რემსიმე. ახ, ძიაჯან, კაპიტანი საყვარელი კაცია!

კეკელა. (ნუნნიევს). ახ, კაპიტანო, შენა სჯობიხარ ჩემ ქმარსა!

ნუნნიევი. (შრიალით გაივლის და გამოივლის სცენაზედ). ახ, გეგონეთ მე უბრალო ბუღბუღი. კარგი ფარჩის ნაჭერი ვარ!

რემსიმე. ძია! კაპიტანმა სულ მოგვანელა დარდები, გვაცინა ბევრი ჩვენ ქრმებზედ. მეტად მხიარული ახალგაზდა არის. დამპირდა ფრანგულ ბასტურს თამაშობას გასწავლიო.

კეკელა. განა, ძია! ბუღბუღს მოსწყინდება ვარდთან

141 [სომხ.] – უფალო ღმერთო.

ყოფნა? კაპიტანი ჩემი ბულბულია. ენაცვალოს ჩემი ბერახუა ქმარი!

წუნნიევი. (თავის წინ). ქალები ეშმაკები არიან. (ხალხისკენ). ლამის შემაცდინონ ამ ეშმაკებმა, ვერა ხედამთ?

კეკელა. ძიაჯან! სად არიან, ის დალოცვილი ჩვენი ქრმები?

გულვარდოვი. თქვენ საძებნელად წამოვიდნენ.

წუნნიევი. (იციინის). ხა, ხა, ხა! კარგი იქნება, რომ აქ მომასწრონ, სასაცილო საქმე გამოვა. (ყველანი გავლენ ერთად, გარდა გულვარდოვისა).

გამოსვლა მეექვსე.

გულვარდოვი მარტოა და მერმე შემოდის ოქროევი.

გულვარდოვი. მობძანდი სიძეჯან! გაქცეულო, აკლებულო ვაჭარო, ახლა კი ხელში ჩაგიგდეს ქალებმა, შე, პლუტო!

ოქროევი. (საჩქაროთ შემოვარდება და ქაქანებს). ვერც ცოლი ვიპოვნე და ვერც ის, შეჩვენებული კაპიტანი, იმ დასაქცევ ქუჩაშია. (დასდებს ქუდსა სტოლზედა).

გულვარდოვი. შენმა ცოლმა ამ მინუტში აქეთ გაიარა, მარტო, (ანიშნებს ქუჩასა).

ოქროევი. (დაავლებს ქუდს ხელსა). მაშ ეხლავ მოვენევი.

გულვარდოვი. თუ მოენევი გასაკურვალი რამე იქნება, აი!

ოქროევი. ჩემმა მზემ მოვენევი (გარბის და იძახის).
ფაეტონ! დროშკი! დროშკი!

გამოსვლა მეშვიდე.

მარტო გულვარდოვი და მერმე კარებში შემოიხედვენ
ერთად კეკელა და ნუნნიევი, უჭირამთ სტაქნები და ჩაისა სმენ.

გულვარდოვი. აი, ბარაქალა სიძეჯან! ხა, ხა, ხა, ირ-
ბინე, ისეირნე, ოფლში გაცურდი, მოგიხდება; ჯანის სისაღე
არის. ხა, ხა, ხა!

კეკელა. (ამ დროს შემოდის კეკე). ძიაჯან რას იცინი.
ჩემი ქმარი სად არის?

გულვარდოვი. კიდევ გავარდა და დაგეძებს. ხა, ხა,
ხა! კეკე! შენ აქ დარჩი, მე წავალ და ზაკუსკასა ვიქ და ისევ
შემოვალ. თუ შენი ქმარი მოვიდეს, არ აჩვენო, და თუ დაინახო
მეფულოვი, არ დაასვენო, ცოლის საძებნელად გაგზავნე, აბა
ჰა!

კეკელა. კარგი, კარგი, ძიაჯან!

გამოსვლა მერვე.

იგივე კეკელა სდგას ფანჯარასთან, ამ დროს მეფუ-
ლოვი შემოდის და ხელსახოცით ინმენდს პირსა.

მეფულოვი. უჰ! სულ დავირბინე ქუჩები და ვერსად ვი-
პოვნე ჩემი ცოლი. დამეკარგა სამუდამოდ დამეკარგა! (დაინ-
ახამს კეკელასა). ვა! აქა ხარ კეკე! მადლობა ღმერთსა. დიდიხ-
ანია კაპიტნის სახლიდამ მოხვედით. სად არის ის რაზბოინიკი,
რატომ დედამინა არ გასქდა და თან არ ჩაიტანა ის ურცხვი?

კეკელა. მე ჩემს ქმარს არ ვანუხებ; ისა მტანჯამს. მადლობა ღმერთსა! დაბრუნებულხართ, უთუოთ, რემსიმეს მოიყვანდით? გთხოვ აბიდას ნუ აძლევ იმ ჩემ საყვარელს ნუნნიევსა.... თქვენმა რემსიმემ ეხლა ჩაიარა ამ ქუჩაზედა.

მეფულოვი. (ნამოავლებს ქუდსა და გარბის). მართლა გაიარა? მარტო იყო, თუ კაპიტანიც თანა ჰყვანდა?

კეკელა. მარტო იყო.

მეფულოვი. მადლობა ღმერთსა! საით ჩაიარა?

კეკელა. ლალუანთკენა.

მეფულოვი. მოვენევი, ვიპოვნი. (მირბის და ყვირის). ფაიტონი! ათს თუმანს დავხარჯამ, ვინც ჩქარა წამიყვანს.

გამოსვლა მეცხრე.

კეკელა მარტო და მერმე რემსიმეც შემოდის.

კეკელა. ხა, ხა, ხა! რა საცინელია, საცოდავი, ჩემი ქმარიც ღირსია ასე დაიტანჯოს ორივენი დარბიან და დაგვეძებენ, ჩვენ კი აქა ვსხედვართ, სახლში?

რემსიმე. (შემოდის). ვინ იყო? მგონი, ჩემი ქმრის ხმასა გვანდა? სად არის ის უბედური?

კეკელა. კიდევ გაიქცა შენს საძებნელათა. ხა, ხა, ხა!

რემსიმე. (გაიხედამს ფანჯარაში). უიმე ქალო, კეკე! შეხე, შეხე. მგონი ჩემი ქმარი მოდის!

კეკელა. (იცქირება ფანჯარაში). შენმა მზემა, სწორეთ

ის არის. (ხმა მაღლა დაიყვირებს) ძიაჯან, ძიაჯან! შემობძანდით.

გამოსვლა მეათე.

კეკელა, რემსიმე და გულვარდოვი, მორბის გამოქანებული და ინმენდს ხელებსა სალფეთქითა.

გულვარდოვი. მოვდივარ, მოვდივარ. რა მოგივიდათ?

კეკელა. ჩემი ქმარი მოდის.

გულვარდოვი. ნადი მაშ და დაიმალე. ის, ბატონი, ფესა სადლა გაგზავნე?

კეკელა. არ ვიცი, სად წავიდა.

გულვარდოვი. მაშ, კარგი კეკელო! შენ აქ დარჩი და უთხარი, რომ მე იმაზე გაჯავრებული ვარ. მერმე ეცადე, თავიდან როგორმე მოიშორო. გესმის, თუ არა? აბა ვინძლო! რალა!

კეკელა. კარგი ძიაჯან. (ორივენი გადიან).

გამოსვლა მეთერთმეტე.

მარტო რემსიმე დგას ფანჯარასთან, მერმე შემოვა ოქროვეიცა.

რემსიმე. (ლაპარაკობს თავისთვის). ეს ბიძაჩემი, რა კარგი კაცია, ცდილობს: ჩვენი ქრმები დაილაღნენ და შემოგვეხვეწნენ. მაგრამ მეშინიან, ვაი თუ ჩემი ბებერი ქმარი დაილალოს და მოკვდეს! მეც თითონ არ ვიცი, რათ მიყვარს ის დასაქცევი ასრე.

ოქროვეი. (შემოირბენს საჩქაროდ, რემსიმეს ვერა ხე-
დამს). რა მეშველება, დაიკარგნენ ის ქალები! ეს რა ცეცხლია!
(დააგდებს ქუდსა).

რემსიმე. ღირსნი ხართ თქვე მუხანათებო; ორყაბაზე-
ბო!

ოქროვეი. (სიცილით) ახ, რემსიმეჯან, შენა! ჩემი კეკე
სადლა არის?

რემსიმე. კეკე, რათ გინდა, სადაც არის? შენ ხომ ხელი
აიღე იმაზედა და ჩემ ქმარსაც ხელი ააღებინე ჩემზედა; რალა-
სთვის გგვითხულობ შე, კაი კაცო, ნუღარვე.

ოქროვეი. სტყუი რემსიმე, სტყუი; ჩვენ თქვენზედ ხელი
არ აგვიღია.

რემსიმე. მაშ აქამდინ სად შეექცეოდით, სად დადი-
ოდით?

ოქროვეი. ჩვენ თავს ჩვენვე ვამტყუნებთ. მითხარი, სად
არის ჩემი ცოლი? მართლა თავი დამანება!

რემსიმე. არ იცი ყმანვილო! „რასაც დასთეს, იმასვე
მოიმიკი“. ძიაჩემი შენზე ჯავრობს რალას ბევრს გიჭრელებ,
ნადი შენი ცოლი მონახე. ის წავიდა მკითხავთან, ავლაბარშია.

ოქროვეი. ავლაბარში ვის ნაჰყვა?

რემსიმე. განა არ იცი ვისაც ნაჰყვებოდა. კაპიტანმა
ნაიყვანა.

ოქროვეი. ახლა კი, უთუოთ მოვენევი. (იღებს ქუდსა

და გარბის).

გამოსვლა მეთორმეტე.

მარტო რემსიმე და მერმე შემოდის კაპიტანი წუნნიევი, ჩაცმული მუნდერში. გაივლის და გამოივლის; ისწორებს აპოლეტებსა და ულვაშებსა).

წუნნიევი. რა ბედნიერი საათია, რომ ერთად ვსხედვართ რემსიმე?

რემსიმე. რაო! რას ბრძანებთ კაპიტანო?

წუნნიევი. მე მოგახსენებ, ახლო მოიდგით სკამი.

რემსიმე. (სკამს მიიწევს). განა, ასე უნდა მათამაშო ჩემ ქმართანაცა?

წუნნიევი. თუ ღმერთი გნამს, იმ ტუტუც კაცს ნულარ მოიგონებ. მოიტა მამეც ეგ ხელი!

რემსიმე. ახ, კაპიტანო, თქვენ ძალიან შორსა სწვდებით!

წუნნიევი. (თავის წინ). მართლა სიბრიყვე მამდის. (რემსიმეს). ნუგეშინიანთ ჩემი.... მამეცით ხელი.

რემსიმე. (აძლევს ხელსა). მიიღეთ ხელი. მაგრამ ეს მითხარით, ჩემ ქმართანაც მამთხოვთ ხელსა?

წუნნიევი. (გამოართმევს ხელსა და ჰკოცნის). ახ. რა ლამაზი ხელია და გულის საკლავი თითებია! შენი ქმარი ღირსი არ არის ამ ხელისა. შენ ვინა და ის ვინა!

რემსიმე. ახ, კაპიტანო! რას მეუბნებით, განა ეგ სიტყვა ჩემ ქმართანაც უნდა მითხრათ?

წუნნიევი. ოჰ, უკაცრავათ! შენ ქმართან დარბაისლურად გელაპარაკები. (თავის წინ). ფუ, ეშმაკო! რავექნა, მეტად კარგი ქალია და რა უყო?

რემსიმე. ჩემ ქმართან, ეგრე რომ დამიწყო ლაპარაკი, რა ვქნა?

წუნნიევი. აი, რა უნდა ქნა: მე რომ გითხრა ხელი მამეც? ხელი მამეცი კანკალითა, ვითომ გრცხვენიან, თან მითხარი, „კაპიტანო! რა ხელსა მთხოვ, როგორ იქნება“. მე რომ გითხრა რემსიმე გიყვარვარ, თუ არა? „შენ მითხარი: მიყვარხარ და გენდობი“.

რემსიმე. კაია, გავათავოთ მასხარაობა და ქილიკი. მგონი ვილაც მოვიდა დროშკითა. ვუი ჩემთავსა! ჩემი ქმარი არის.. რაღა ვქნა?

გამოსვლა მეცამეტე.

იგინივე და ოქროევი შემოდის.

ოქროევი. ველარ მოვეწიე ვერა. (დაინახამს რემსიმესა და წუნნიევსა). ვა, ვა! ეს, რა ამბავია რემსიმეჯან! კაპიტანს უზიხარ გვერდზედა? (წავა და კუნჭულში დადგება).

რემსიმე. (ჩუმად წუნნიევსა). ეს ჩემი ქმარი არ არის. რა ვქნა?

წუნნიევი. (ჩუმად რემსიმეს). არა უშავსრა. ესე სჯობიან რემსიმეჯან! როგორა ხარ?

რემსიმე. რა გინდა ჩემგანა, რასა მთხოვ?

ნუნნიევი. მე გთხოვ სიყვარულსა. მამეცით ხელი.

ოქროევი. (იციინის თავის წინ). ჰა, ყოჩაღ ქალო! ბარაქა-
ლა მანდილოსანო! ახ, ნეტავი ეხლა შენმა ქმარმა მოგასწროს
და სხვა არა მინდარა! წავალ მოვნახამ იმ საცოდავ კაცსა.
(გადის).

გამოსვლა მეთოთხმეტე.

იგინივე, ესე იგი: **რემსიმე** და **ნუნნიევი**.

ნუნნიევი. ქალო! ის, ვაჟბატონი წავიდა?

რემსიმე. რა საჭირო იყო, ის ხომ ჩემი ქმარი არიყო,
განა კეკელამაც ესე უნდა უყო? ჩუ მოიცადეთ, ვილაც მოდის.

გამოსვლა მეთხუთმეტე.(იგინივე და ოქროევს შემოყავს მეფუ-
ლოვი და შორიდამ უჩვენებს თავის ცოლსა და კაპიტანსა.)

რემსიმე. (დაინახამს ქმარსა). უიმე, აგერ ჩემი ქმარი!

ნუნნიევი. ნუ შეშინდები, ეს ჩვენი საქციელი შენი
ქრმის წამალია. ამითი მოვაქცევთ იმას, სხვა საშუალობა არა
გვაქვსრა. რემსიმე! ჩემო თვალის სინათლეე! ღმერთს გეფიცე-
ბი, შენი ქმარი გიჟია!

ოქროევი. (მეფულოვს). გესმის, რას ამობს?

მეფულოვი. (ჩუმათ ოქროევს). მესმის, მესმის; გავ-
იგონე.

ნუნნიევი. (ჩუმათ რემსიმეს). რემსიმე! ეს გიჟი, შენი

ქმარი არ გიყვარს, განა?

რემსიმე. სრულებით არა! ეგ ჩემი სიყვარულის ღირსი არ არის.

ოქროვეი. (ჩუმად მეფულოვს). გესმის! ხა, ხა, ხა!

მეფულოვი. მესმის. რა ვქნა? რა უყო?

ოქროვეი. ხა, ხა, ხა! რაღას შესცქერისხარ. წადი ამის ბიძასთან, ეგება გიშველოს რამე. მე კი წავალ, ჩემ კეკეს მოვძებნი. მშვიდობით! (გადის).

წუნნიევი. მაშ, მარტო მე გიყვარვარ, რემსიმე?

რემსიმე. (გააგძელებს სიტყვასა). ჰო! მარტო შეეენა!

მეფულოვი. მე კი არა? მე კი არ გიყვარვარ?

წუნნიევი. (დაუჭერს ხელსა). მაშ, რემსიმე ჩემი ხარ?

რემსიმე. შენი ვარ, გენაცვა შენი!

მეფულოვი. (გააღებს კარებს და გადის ქალის ბიძასთან); ბატონებო (ხალხისკენ). შემომხედეთ რა მოგახსენოთ: თუ ხანში შესული ქალები ასრე იქცევიან, აბა რაღას იქმონენ ახალგაზდები, ჯიელები!

გამოსვლა მეთექვსმეტე.(იგინივე. მერმე შემოდიან: მეფულოვი, კეკე და გულვარდოვი და დაიწყებენ ლაპარაკსა.)

გულვარდოვი. (ხელისკვრით აგდებს ოქროვესა და უჯავრდება). წადი! წადი! შენ ცოლს უშველე რამე. ქალაჩუნა ნუ ხარ შე, წუნკო, შე, საძაგელო!

ოქროევი. წამოდი ერთად წავართვათ კეკე იმ მგელკაცასა.

გულვარდოვი. წადი, წადი, მარტო შენ წაართვი. (მიიხედავს). აგერ, ისინიც აქ არიან.

ოქროევი. რავექნა! მამკლამს!.... რა მეშველება!

გულვარდოვი. მოგკლამს? ჯანი გაგვარდეს, თუ მოგკლამს. შენისთანა კაცი, მაინც ცოცხალიც მკვდარია. (ჰკრამს ხელსა და კარში გამოაგდება).

რემსიმე. (დაინახავს თავის ქმარსა, წამოხტება სკამიდან და დაინივლებს). ეა! აგერ ჩემი ქმარი!

გამოსვლა მეჩვიდმეტე.

იგინივე, ყველანი გარდა ოქროევისა.

მეფულოვი. (დგას და კანკალებს მთლათა). ვაიმე! მახეში გავები!

წუნწიევი. ყმანვილო! შენა ხარ ამ ლამაზის ქმარი? განა?

მეფულოვი. (ბუტბუტებს). რა ვქნა? მოდი და ატკაზხ ვიტყვი, ქმარი არა ვარ-მეთქი.

წუნწიევი. (განყრომით). რატომ პასუხს არ მაძლევ, ყმანვილო!

მეფულოვი. თქვე.... თქვენო კეთილშობილებაჲ! მე მაგისი სუსტი ქმარი ვარ.

ნუნნიევი. მაშ, რაღათ შეირთე, შე, კაი კაცო!

მეფულოვი. უკაცრავათ ბატონო. ჯვარის წერა უცებ მამიხდა. ეჰ!... რაღა... ვსთქვა! მე ეგ არშიყობით შევირთე.

ნუნნიევი. ეს, შენი საცოლო არა ყოფილა. შენ ბე-ბერი ხარ, ეს ყმანვილია, ჯიელია, კობტაა. ეხლა გამწყრალია შენზედა და სალამოზედ მოვიყვან შენთანა და შეგარიგებთ. გესმის, თუ არა?

მეფულოვი. ღმერთმა შენი ჭირი მამცეს კაპიტანო, ისე მივიღებ ჩემ ცოლსა, ვითომც ეხლა ვინერდე ჯვარსა.

გამოსვლა მეთვრამეტე. (კაპიტანი ნუნნიევი მარტო, მერმე შემოდიან გულვარდოვი და კეკელა.)

ნუნნიევი. სწორეთ ერთი ვინმეს გეცხარ ეხლა! ერთი ქმარი დავაბრუნე უკულმა გზიდამ, ახლა მეორე უნდა მოვა-ქციო.

გულვარდოვი. (გამოდის). რა ქენ უფალო კაპიტანო? ვერ მოღვედე ის ბერახუა კაცი?

ნუნნიევი. მე იმას შევანანე, ხა, ხა, ხა!

გულვარდოვი. ჰა, ყოჩაღ! ყოჩაღ! (ჰკოცნის კაპიტანსა). მადლობელი ვარ, მადლობელი.

ხოსია. (შემორბის). ჩემი ბატონი ქე მობრძანდება.

გულვარდოვი. მობძანდეს.

კეკელა. ახლა რაღა ვქნა?

ნუნნიევი. ნუ გეშინიან; მე კარს დავკეტამ. საჭიროა (დაითხოვს ბიჭსა და დაჰკეტამს კარებსა; გულვარდოვი და ბიჭი გადიან).

კეკელა. უი, ჩემ თვალებსა! კარები რათ დაკეტე ყმანვილო?

ნუნნიევი. უფრო თავისუფლად ვიქნებით.

კეკელა. ეგ, როგორ შეიძლება.... ნეტავი მამკლა.

ნუნნიევი. (მისწვდება და დაუჭერს ხელებსა) კეკელო? ახლა კი მე ვიცი!..... მე?

კეკელა. რა ძალიან მიჭერ ხელებსა? განა ესეც უნდა დაანახო ჩემ ქმარსა? ნეტავი მამკლა და მამარჩინა!

ნუნნიევი. საჭიროა შენმა ქმარმა დაგვინახოს თორემ დაილუპები. ამითი მოვაშლევინებთ შენ ქმარსა თავის ქცევასა. ნება მამეცით ქალო, თქვენ ახლო დავჯდე.

კეკელა. რა გაენყობა. ახლო მოინიეთ, თუმცა გულით არ მინდა, მაგრამ მეტი ილაჯი არ არის! (დასხდებიან ერთმანეთთან ახლო).

ნუნნიევი. ხელი მამეცით?

კეკელა. მიირთვი. (აძლევს ხელსა და ნუნნიევი ჰკოცნის). ხა, ხა, ხა! გეტყობა ყმანვილო, მოქნილი თასმა ხარ და ათას თოკში გამოვლილი?

ნუნნიევი. (იცინის). ჰო, დიდი ეშმაკი ვარ, დიდი. ხა, ხა, ხა! (ამ დროს ისმის კარების რახარუხი). გესმის კეკეჯან! შენი ქმარი თავს ახლის ამ დაკეტილს კარებს. ხა, ხა, ხა!

კეკელა. მესმის, ჰო, მესმის, ვაი შენი ბრალიცა ჩემო ქმარო! ხა, ხა, ხა!

წუნწივი. კეკე! აფსუსია ეს კარები, რომ შენი ქმარი თავის ცარიელს თავს ახლის კარებზედა. ხა, ხა, ხა! (ამ დროს მეფულოვი და ოქროვეი ფანჯრიდამ იცქირებიან, იღრიჯებიან და წუნწუნებენ ტირილის ხმაზედა). ახ! რა ვქნათ. უჰუ, უჰუ, უჰუ!

ოქროვეი. (შეჰყვირის ფანჯრიდამ). ვაიმე! აბა, რას შვრები კაპიტანო. ვაიმე! რა ამბავია, ესა?

მეფულოვი. (ესეც ფანჯრიდამ ყვირის). ვაი ჩემ თავსა! ამასა რასა ვხედამ? მე, დალუპული!

წუნწივი. უჰ! რა კარგი ქმარი გყავს კეკე! (იცინის). ხა, ხა, ხა!

კეკელა. ჯანი გავარდეს, უიმისოდაც კარგად ვქეიფობ, რამიჭირს!

ოქროვეი. (ყვირის ფანჯრიდამ); კეკეჯან! კეკე! აქეთ მოიხედე.

წუნწივი. (მოეხვევა კეკეს). შენი სულისა კეკე! შენ ჩემი ხარ და არა სხვისა, იმიტომაც უნდა გაკოცო ლამაზ თვალებში და ვარდივით ტუჩებშია.

კეკელა. (მე არ გაკოცნიებ, და წამოხტება; გარბის). მანამ ფრანგულ ბასტურს თამაშობას არ მასწავლი.

წუნწივი. (გამოუდგება და დაზღვეს). კეკე! მერე ხომ მაკოცნიებ?

ოქროევი. (კიდევ ფანჯრიდამ ყვირის). კეკე! ჩემო კეკე! მე ვარ შენი ქმარი. კარი გამიღე, გენაცვალე, შენი ჭირიმე!

ნუნნიევი. (ხმა მაღლა ოქროევს). შენისთანა სალახანას ასე უნდა. ჰე! ჰე! შე, მასხარავ!

ნუნნიევი. კეკელო! მოდი გათამაშო ბასტური (დაინყებენ ბასტურსა, ერთი აქედამ და მეორე იქიდან და იმღერის ნუნნიევი).

ნუნნიევი. კეკესა, ყელი უგავს ზურნასა, ჯიბრის გული-სათვინა ათამაშებენ ბუქნასა. (უკვრენ წყნარად დაირასა და ტაშსა).

ოქროევი. (ფანჯრიდამ ჭკუაშეშლილივითა ყვირის). ვაი შენ, ჩემო თავო! ამოდი სულო! ამას რასა ვხედავ! კეკე! კეკელო! კარი გამიღე მე ვარ, მე გესმის, თუ არა? კეკე! კაპიტანო! რა შვრები?... როგორ შეიძლება, რომ ჩემ ცოლს აბიდა მისცე? კაპიტანო!..... კეკე! ღვთის შეირცხვინე. ნამუსს გაუფთხილდი. რა შვრები! შე, შე..... კარი გამიღე, კაპიტანო! კარგი, გეყოფა; დაილალება ჩემი ცოლი. კარებს დავანტვრევ ეხლავე. არიქა! ვინა ხართ ქრისტიანები! მიშველეთ, ცოლი წამართვეს, დაუძახეთ მჭედელსა, კარები დაამტვრიოს, კეკე! კეკეჯან! რასა შვრები, გაგიჟდი თუ ჭკუაზედ შეიშალე? კაპიტანო, შე ურცხვო! შე ჩემო მკვლელი! კეკე! კეკელო!

ნუნნიევი. (ათამაშებს ქალსა და ყვირის), ჰა, ყოჩაღ ბიჭო! ჰა ბარაქალა ქალო! (ამ დროს მეორე კარიდამ გამოიხედამს რემსიმე. ნუნნიევი სტაცებს იმასაც ხელსა და თამაშობენ სამივენი ბასტურსა. ამ დროსვე მეფულოვი და ოქროევი დაინყებენ ყვირილსა და მერმე ძვრებიან ფანჯარაში).

მეფულოვი. ერიჰა! ეს ხუმრობა აღარ არის ვაჟო! ეს აღარ ხუმრობს! ჩემი ცოლიც მიითრია. კაპიტანო! (ყვირის). რას შვრები, შე, უსვინიდისოვ! ჩემ ცოლთან რა ხელი გაქვს, რა გესაქმება? სად მიათრევ ჩემ ცოლსა? შე, ბეესაბო, შე, ლა-პუსტაცო! მიშველეთ! მიშველეთ ცოლი წამართვა!

ოქროვეი. (ესეც ძვრება ფანჯარაში). მე, ველარ მოვითმენ. დავარჩობ ამ კაპიტანსა, ამ ურჯულოსა! ამ ლანირაკსა (ამ დროს კაპიტანი საჩქაროთ შეიყვანს ქალებსა ოთახში და კარებს ჩაჰკეტამს).

გამოსვლა მეცხრამეტე.

მეფულოვი და ოქროვეი მარტო.

მეფულოვი. (ეცემა კარებსა და აწვება). ახლა რაღა ექნათ? (ოქროვეს) კარები დაგვიკეტეს ჩვენმა ცოლებმა.

ოქროვეი. მეტი ღონე არ არის, შევინანოთ. აქედამ შევტიროთ, შევბღავლოთ, ეგების გვაპატიონ დანაშაული. (ორივენი ყვირიან): კეკე! რემსიმე! გაგვიღეთ კარი. გულძვირები ნუ ხართ. დაივინყეთ წასული საქმეები, გვაპატივეთ; მოგვიტევეთ. შევცდით, დავაშავეთ. თქვენთვინაც გვიპატიებია, ოლონდ კარი გაგვიღეთ. (მერმე ორივენი დაიჩოქებენ კარებს ახლო).

მეფულოვი. (შესძახის კარებში): რემსიმე! მე ბრიყვი ვარ! მე სულელი ვარ! გვაპატივეთ.

ოქროვეი. (ესეც ესრე შესძახის კარებში): მეც ბრიყვი ვარ! მეც სულელი ვარ! გვაპატივეთ. (მერმე იმღერიან მოწყენილს ხმაზედა);

კმარა სიცოცხლევ! ოლონდ მითხარ ეს სიტყვა; ისევ მიყვარხარ! გული დაგიბრუნე გეთაყვა. ახ, სიცოცხლეს იკმარე

წყრომა, მომანიჭე ისევ წყალობისთვის რომ მეც ისევ მარად ვიყო შენივე ტრფიალი. (ამ დროს უცებ გაიღება კარი. ქალები გამოვლენ. წამოცვივიან ქმრები, თავთავის ცოლებს მოეხვევიან და ისრე შესცვივიან ოთახში. ფარდა დაეშვება.)